

Pier Johannes de Visser
(1764-1848)

De kunstbeschuwing, aquarel over zwart krijt, originele maten 13,4 x 25,1 cm.,
Collectie Ploos van Amstel Knoef. Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam

In het prentenkabinet van Museum Boijmans Van Beuningen is van 8 november 2008 tot en met 8 februari 2009 een selectie van vijftienveertig tekeningen getoond uit de collectie Ploos van Amstel Knoef. Behalve losse tekeningen bevat de verzameling ook schetsboeken. De ruim 4.500 Nederlandse tekeningen uit de periode 1780 - 1860 zijn in 1998 door de Stichting Genootschap Cornelis Ploos van Amstel Knoef geschonken aan de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen.

Andere bekende schilderijen van Pier Johannes de Visser:

Wintergezicht olieverf op paneel, 29x39
Geveild 11.03.1997 bij Amsterdam Auctioneers Glerum
Kunst en Antiekveilingen BV

Zeilschepen in een riviermonding, 1838;
olieverf op doek, 50x63

Geveild 19.04.1994 bij Sotheby's, Amsterdam
Rivierlandschap met links een huis met figuren;
olieverf op paneel, 43,5x63,5
Geveild 18.12.1996

Het ontbijt tekening 32,3x23,5
Amsterdam, Kon. Oudheidkundig Genootschap;
genoemd in: J. Maxon, *The Dutch Republic in the days
of John Adams*, Chicago 1977
[Maxon: 2de president USA 1797-1801]

Pieter A. Scheen, *Lexicon Nederlandse Beeldende Kunstenaars 1750-1950*, p. 553:

Visser, Pier Johannes de; geb. Lemmer 2 november 1764, overl. Oldemarkt (O.) 23 augustus 1848. Leerling van verscheidene schilders, genoot omstreeks 1790 een half jaar onderwijs van Pieter Barbiers Pzn. (II) te Amsterdam (behangselschilderen). Omstreeks 1805 vestigde bij zich te Oldemarkt. Schilderde, tekende en aquarelleerde interieurs, genrestukken, landschappen en portretten. Tentoonstellingen Amsterdam 1834 en 1836 en Den Haas 1839: oude vrouw; interieur; tekeningen, o.a. portretten en een muziekpartij; aquarellen, w.o. een landschap en een appelschillende vrouw. Teylers Stichting Haarlem: devotie, tekening in O.I. inkt en zwartkrijt (gem. P. J. de Visser). Rijksprentenkabinet Amsterdam: tekening(en).

Wie was de persoon Pier Johannes de Visser?

Zeilmaker – patriot – kunstschilder – koopman – raadsheer Hof van Friesland – notaris – griffier – zaakwaarnemer – landmeter/tekenaar.

Klaas Verbeek en Bertha Verbeek-Witvoet schreven een artikeltje in *De Silehammer* 14/2, p. 47v., naar aanleiding van een vraag van een genealoog: "Wie was Pier de Visser - Kunstschilder in Oldemarkt"

Onderstaand enige fragmenten.

Aanvankelijk dachten wij: een kunstschilder in Oldemarkt tussen 1800 en 1850? Daar geloven wij niets van. Toen we echter de huisnummering van 1832 bekeken, bleek *Pier Johannes de Visser, kunstschilder en landmeter* te wonen in Oldemarkt, sectie A, perceelnummer 253, huisnummer 41. Hij woonde daar met zijn gezin van vijf personen (bij de volkstelling van 1829 aangeduid als 1-5). Het betreft de zuidelijke helft van de dubbele trapgevel, thans Hoofdstraat 96 en toentertijd eigendom van Hendrikus Muurlink. Toch nieuwsgierig naar wie die man was en ook of er nog nakomelingen waren, zijn wij aan het zoeken gegaan.

Ter aanvulling van dit artikeltje meldde de redactie van *De Silehammer* destijds:

Op www.stellingwerven.dds.nl staat een artikel over het ontstaan van de Grote Veenpolders van Weststellingwerf. Onder het kopje 'oprichting veenpolder':

Verder werden door de landmeter P.J. Visser een kaart en een globale kostenberekening gemaakt.

Onder het kopje 'de vertragingen nader beschouwd', met een kaartje van het gebied boven Spanga:

De landmeter P.J. Visser gaat nog voortvarend te werk; reeds in 1826 zendt hij gedetailleerde plannen naar het grietenijbestuur.

In het boek van P.J. de Rijke, *Hoogtepunten van de Friese cartografie*, Leeuwarden 2001, 2002², p. 99 staat een kleurenafbeelding van een kaart 36,5 x 97 cm. van:

Veendistrikt in de grietenij Schoterland in 1826, door de geautoriseerde meter van Veendistrikten P. de Visser. De kaart bevindt zich in het Rijksarchief [red.: nu Tresoor] te Leeuwarden.

Het boek van P.J. de Rijke staat in het HVIJ-archief.

Aanvullende gegevens in het boek van: O. Vries, B.S. Hempenius-van Dijk, P. Nieuwland, P. Baks, *De Heeren van den Raede, Biografieën en groepsportret van de raadsheren van het Hof van Friesland, 1499 - 1811*. Hilversum - Leeuwarden, 1999 (Uitg. Verloren – Ryksargyf [nu Tresoor]); p. 394v., 165, 168v.

Pier Johannes wordt geboren te Lemmer op 2 november 1764 als zoon van Johannes Piers uit Lemmer en Aukjen Rienks Sleeswijk uit Workum. Hij overlijdt te Oldemarkt op 23 augustus 1848.

Pier trouwt circa 1805 met Koopje[n] Abels Boshouwer, ook Boomhouwer genoemd, geboren te Wolvega op 5 mei 1773 en overleden te Oldemarkt 18 december 1841. Over hun kinderen straks meer.

Pier begint als zeilmaker te Lemmer. In de Franse tijd betoont hij zich een vurig patriot, tegenstander van de stadhouder uit het Oranjehuis; actief tijdens de opstand van 1787 moet hij vluchten. Hij vestigt zich te Haarlem en volgt lessen in de schilderkunst. Na zijn terugkeer in Friesland, 1795, dient hij een niet nader toegeleichte schadeclaim van f 400 in, die niet wordt gehonoreerd; hij is dan koopman in Leeuwarden. Pier wordt op 3 maart 1796 Secretaris van de (Algemene) Commissie van Correspondentie en Waakzaamheid van het Hof van Friesland.

Op 25 juli 1499 stelde hertog Albrecht van Saksen tijdens zijn verblijf in Leeuwarden een college van raadsheren in, dat zijn zoon Henrik in de regering van het land moest bijstaan. Deze raad kan beschouwd worden als voorloper van het latere Hof van Friesland, ingesteld op 1 juli 1515. In de eerste decennia van zijn bestaan was het Hof een instelling met zowel een bestuurlijke als een rechterlijke taak. Nadat Friesland zich in 1578 had aangesloten bij de Opstand, hield het Hof alleen zijn rechterlijke taken over. Na inlijving van het Koninkrijk Holland in het Franse Keizerrijk in 1810 kreeg Nederland een nieuwe, op Franse leest.

[500 jaar Hof van Friesland – Bijdragen aan het herdenkingsymposium, Leeuwarden 24 september 1999]

Pier ageert met succes tegen de vier nog fungerende raadsheren die in 1787 zitting in het Hof hadden; deze worden per 11 april 1796 inderdaad ontslagen. De Visser wordt zelf één der opvolgers; de andere raadsheeren zijn over de gang van zaken zo verontwaardigd dat zij daarop ontslag nemen.

Hij wordt benoemd door de Representanten op 25 april 1796 in de plaats van Ulrich Jan Huber en beëdigd op 27 april als raadsheer nr. 251. Pier wordt ontslagen door het Provinciaal Bestuur op 29 mei 1797 wegens hoog oplopende conflicten tussen het Hof en het Provinciaal Bestuur; opgevolgd door Johannes Ruardi.

Onder de raadsheren die tussen 1796 en 1798 zijn benoemd, bevindt zich een grote verscheidenheid aan beroepen, ambten en bedieningen die eerder niet voorkomen. Zo was Hoite Born (nr. 250) koopman en stadsbode, Pier Johannes de Visser (nr. 251) kunstschilder.

De raadsheren keerden na hun ontslag in het algemeen weer terug in de beroepen en functies die zij voor hun benoeming hadden uitgeoefend. Zo werd Adrianus Alma (nr. 249) opnieuw secretaris van de universiteit van Franeker en nam Pier Johannes de Visser (nr. 251) het kunstschildervak weer op.

Pier wordt op 4 februari 1804 toegelaten als notaris te Wolvega, woont dan ook aldaar, maar vestigt zich later te Oldemarkt, op enig tijdstip na de volkstelling van 1806 en voor 10 september 1811.

In 1814 wordt hij vermeld als griffier van het schoutambt aldaar, in 1816 als kunstschilder, in 1832 en 1846 als zaakwaarnemer.

De kinderen van Pier Johannes en Aukje zijn geboren te Oldemarkt, behalve het eerste kind:

1. Aukje[n] Piers de Visser, geboren te Wolvega 10 augustus 1806, overleden te Oldemarkt 24 februari 1887 (dan weduwe); getrouwd te Oldemarkt op 10 februari 1830 met Izak van Bloemen, geboren 10 mei 1807, bakker te Gorredijk, overleden voor 1887, zoon van Arend Izaks van Bloemen en Tettje van der Meulen.

Hun dochter Anke trouwde in 1861 met Leffert Brouwer van Ossenzijl. Beide dochters van dit echtpaar trouwden te Oldemarkt. Aukje in 1893 met Jan Kooij, zoon van Harm Kooij en Jantje Doeve. Geertje in 1897 met Jan Visser, zoon van Jan Hayes Visser, in Oldemarkt bekend als Jan Lombok (Indiëganger).

Zoon Arend van Bloemen trouwt in 1858 met Antje Dirks Dijkstra.

Hun kinderen dragen de dubbele achternaam: de Visser van Bloemen: dochter Anna, dochter Alida en een zoon. Deze Pier Johannes de Visser van Bloemen, geboren ca. 1859 te Nijeveen, tweemaal weduwnaar, is grossier in wol en sajet. Hij trouwt voor de derde keer in 1915 met een vrouw van 33 jaar. Zijn zoon uit zijn eerste huwelijk, eveneens Pier Johannes de Visser van Bloemen, geboren te Amsterdam ca. 1885/6, is dan reeds 30 jaar, van beroep pianist.

De dubbele achternaam, de Visser van Bloemen, komt zeer weinig voor. In 1947 acht keer in Amsterdam / 't Gooi, nu nog minder vaak.

2. Trijntje Piers de Visser, geboren 10 september 1811; getrouwd te Oldemarkt op 9 maart 1832 met Lodewijk van Weteringen, geboren te Deventer op 14 mei 1800, genees-, heel en vroedmeester te Oenkerk, zoon van Jan van Weteringen en Albertje[n] Kramer.

3. Johanna Piers de Visser, geboren 10 maart 1814. Over haar is verder niets bekend.

4. Johannes Abel de Visser, geboren 26 juli 1816, overleden in Opsterland op 3 september 1849; getrouwd in Opsterland op 21 mei 1838 met Janke Wijtzes Eppinga, geboren 1817, overleden in Opsterland op 25 november 1894; hertrouwd met Jan Ales Oosterbaan.

Johannes Abel en Janke kregen drie zonen, die overleden voordat ze acht jaar waren.

Hun zoon Pier Johannes de Visser, geboren op 15 februari 1839, wordt timmerman en trouwt op 15 september 1866 met Hendrina Blom, geboren te Hatterem op 25 februari 1843.

Van dit echtpaar zoon Pieter Johannes de Visser, geboren te Amsterdam ca. 1872/3, landbouwer; hij is overleden te Doornspijk op 2 mei 1949.